

Hollanda'nın Günümüzdeki Göç Politikaları ve Göç Kavramının Güvenlikleştirilmesi

Ayşegül Melis Yurdakul¹

Müge Palancı²

Ali Rıza Savaş³

Özet

2015 itibariyle patlak veren ve özellikle Avrupa'yı etkisi altına alan göç dalgası tüm dengeleri değiştirmiştir. Bununla birlikte Avrupalı devletler bu düzensiz göçle nasıl mücadele edecekleri üzerine çalışmalar yaparak çeşitli planlar geliştirdiler. Daha öncesinde pozitif bir çerçevede bulunan göçmen politikaları Avrupa başta olmak üzere tüm dünyada tam tersi bir yönde değişmiştir.

Tarih boyunca göç alan ve göç veren ülke konumları arasında yer değiştirmiş olan Hollanda, özellikle 1974 yılında işçi göçünün bitişiyle birlikte bu süreci kontrol altına almaya çalışmıştır. Özellikle 2000li yıllardan itibaren göçmenlere karşı ırkçılığa varan muameleler ortaya çıkmış, vatandaş olmalarını sağlayacak tüm süreçler de zorlaştırılmaya ve tüm dünyanın gerçeği olan göç konusu bir güvenlik sorunu haline getirilmeye başlanmıştır.

Dünyanın güvenlik kavramını dikkate alması, konuyla ilgili araştırma yapılması ve kavramın önemszenmesi II. Dünya Savaşı sonrasında gerçekleşmiştir. Özellikle ülkelerin herhangi bir tehdide karşı hazır duruma geçmesiyle birlikte Kopenhag Okulu tarafından ortaya atılan güvenlikleştirme teorisi önemli hale gelmiştir.

- 1 Tezli Yüksek Lisans Öğrencisi; İstanbul Üniversitesi Uluslararası Soykırım ve İnsanlığa Karşı İşlenen Suçlar Enstitüsü Sömürgecilik Tarihi ve Soykırım Araştırmaları Bölümü – ORCID ID: 0009-0008-7819-7153
- 2 Doktor Öğretim Üyesi; İstanbul Üniversitesi Uluslararası Soykırım ve İnsanlığa Karşı İşlenen Suçlar Enstitüsü – ORCID ID: 0000-0003-2944-9971
- 3 Doktor Öğretim Üyesi; Bitlis Eren Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü Siyaset ve Sosyal Bilimler Anabilim Dalı - ORCID:0000-0003-0112-8033

Son dönemlerde özellikle göçmen karşıtlığı ve Avrupa'da aşırı sağ partilerin yükselişe geçmesi ile göç çalışmalarına olan ilgi artmıştır; Soğuk Savaş sonrasında güvenlik tanımının genişlemesiyle birlikte göç ve göçmenler de günümüzde öncelikli bir güvenlik tehdidi olmuştur. Yapılan araştırmalar literatür taraması, söylem analizi ve içerik analizi gibi yöntemlerle iletilecek olup Türkçe literatürde çalışılmamış bir alan olan Hollanda'da aşırı sağın yükselişi ile birlikte ülkenin göçü güvenlikleştirme konusu odağa alınacaktır. Yapılan çalışmayla birlikte güvenlikleştirme kavramının aşırı sağ ile olan bağlantısı ortaya konularak Hollanda örneği üzerinden açıklayıcı bir çerçeve sunulacaktır. Bu çalışma günümüzde sıklıkla karşımıza çıkan güvenlik ve güvenlikleştirme kavramlarının kapsamının anlaşılması açısından önem taşımaktadır.

GİRİŞ

İnsanlar var oldukları ilk andan itibaren hareket ederek yaşamlarını sürdürmüştür. Hava koşulları, yaşam şartları, kaynak kıtlığı, savaşlar gibi birçok sebeple birlikte yaşadıkları yerleri değiştirerek farklı bölgelerde hayatlarını geçirmeleri zorunlu olmuştur. Yüzyıllardır devam eden bu yer değiştirme durumları için göç kavramı kullanılmaktadır. İnsanlık tarihinin temel taşlarından biri olarak değerlendirilebilecek olan göç, küreselleşmenin etkisiyle bir tehdit olarak değerlendirilmeye başlanmıştır.

Dünyadaki gelişmelerle güvenlik önemli bir konuma evrilmiştir. Bu kavramın Soğuk Savaş sonrası derinleşmesiyle farklı alanlara doğru ilerlemesi kaçınılmaz olmuştur. Uluslararası, ulusal ve bireysel boyutları da bulunan güvenlik özellikle devletlerin varoluşlarının temeli olarak gördükleri bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Bir konunun güvenlikle ilgili olup olmadığını ya da güvenliğin tehdit edilip edilmediğini söylemek güvenlikleştirme kavramını açığa çıkarmış ve genellikle söylem yoluyla tayin edilen güvenlik problemleri için bir tanım ortaya konulmaya çalışılmıştır. Söylem üzerine hareket edildiği için herhangi bir olayın güvenlikleştirilmesi mümkündür yani ölçeği çok geniştir, bu sebeple de krizler çok çabuk bir şekilde alevlenebilmektedir.

Göç de günümüz küresel toplumunda, özellikle de gelişmiş ülkeler tarafından güvenlikleştirilen bir unsurdur. İnsanların gerek savaş gerekse yaşam şartlarını iyileştirmek için yer değiştirmesi ya da bunu yapmaya zorunda kalmasının, hedef ülkeler yani göç edilen ülkeler açısından tehdit oluşturulduğu düşünülmektedir. Bu düşünce, hükümetin politikalarını ve insanların tutumunu değiştirme gücüne sahip olduğu için göçmenleri ve göçün kendisini de odak noktası haline getirmektedir.

Çalışmamız içerisinde, göçü güvenlikleştiren ülkelerden biri olan Hollanda ve onun yıllar içerisinde değişen göç politikaları incelenecektir. Öncelikle Hollanda'nın sömürge tarihi ele alınarak göçle ilişkilerinin nerede başladığı açıklanmaya çalışılacaktır. Sonrasında göç olgusu ve Hollanda'nın göç politikalarının gelişimi gözlemlenecektir. Güvenlik kavramı, güvenlikleştirme olgusu ve son olarak da Hollanda'nın göçü güvenlikleştirme süreci incelenerek aşırı sağın yükselişi ve 2015 sonrasında göç krizinin bu süreci nasıl etkilediği açıklanmaya çalışılacaktır.

Yapılan araştırmalar literatür taraması, söylem analizi ve içerik analizi gibi yöntemlerle ilerletilecek olup Türkçe literatürde çalışılmamış bir alan olan aşırı sağın yükselişi ile birlikte ülkenin göçü güvenliklestirmesi konusu Hollanda örneği üzerinden açıklanacaktır. Bu çalışma günümüzde sıklıkla karşımıza çıkan güvenlik ve güvenlikleştirme kavramlarının kapsamının anlaşılması açısından önem taşımaktadır. Aynı zamanda göç ve güvenliğin hangi bağlamda birlikte hareket ettiğinin açıklanması hedeflenmektedir.

Araştırma boyunca “Hollanda'nın göçü güvenliklestirmesinde aşırı sağın yükselişinin nasıl bir bağlantısı olduğu, göç güvenliklestirilmeli midir, göçün güvenliklestirilmesinde 2015 krizi hangi açılardan önemlidir?” gibi soruların cevaplanması hedeflenmektedir. Araştırmanın birincil amacı Hollanda'nın göçü güvenliklestirmesi ve aşırı sağın söylemlerinin bu duruma olan etkisinin açıklanmasıdır.

1. Kuramsal ve Tarihsel Arka Plan: Göç ve Güvenlikleştirme

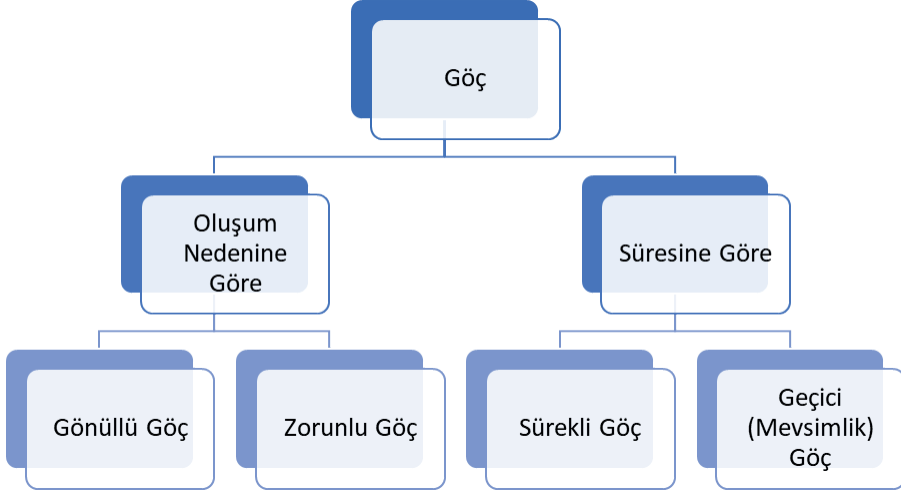
1.1. Göç Kavramının Tanımı ve Türleri

İnsanlık tarihi boyunca sürekli olarak devam eden bir unsur olan göç, net olarak bir tanıma sahip değildir. Göçü tanımlamak için birden çok unsurun dikkate alınması gerekmektedir. Uluslararası Göç Örgütü'ne göre göç, “insanların olağan ikamet yerlerinden, uluslararası bir sınırdan geçerek veya bir devlet içinde yeni bir ikamet yerine taşınması” olarak tanımlanmaktadır (IOM, 2025). Britannica'ya göre, dünya üzerinde gerçekleşen ilk göçün 50.000 yıl önce Afrika'dan çevreye yayılan insanların hareketiyle birlikte ortaya çıktığı düşünülmektedir.

Modern dünyada göç; küreselleşme, iletişimin ve ulaşımın gelişmesiyle önlenemez bir yükseliş yaşamış ve karmaşıklaşmıştır. Kendi içinde kategorilere ayrılmaya, bir tehdit haline gelmeye ve büyük bir sorun olarak görülmeye başlanmıştır. Kimi zaman gönüllü kimi zaman zorunlu olarak gerçekleştirilen göç eyleminin gerçekleştirilmesi için çeşitli sebepleri bulunmaktadır.

İnsanların göç eylemini gerçekleştirmek için birden fazla sebebi bulunduğu için göçün de farklı kategorileri mevcuttur. Genel bir ayırım yapmak gerekirse göç türleri, oluşum nedenine ve süresine göre şeklinde ikiye ayrılmaktadır.

Tablo1: Göç Türleri

Kaynak: Mistri, Avijit, Reja, Md Selim, and Das, Bhaswati (2025).

Tablo 1’de görüldüğü üzere kendi içinde farklı dallara ayrılabilen göç oluşum nedenlerine göre ikiye ayrılmaktadır. Gönüllü göç kavramı kendi kendini açıklamaktadır. Göçmenlerin eğitim, sağlık ve iş alanları için daha iyi yaşam şartları araması sonucu ortaya çıkan gönüllü göçler, ulaşımın ve iletişimin gelişmesiyle birlikte daha da kolaylaşmıştır. Zorunlu göç ise insanların ikamet yerlerini terk etme mecburiyetinde kalmasıdır. Savaş, terör, doğal afet gibi sebepler ve hayati tehlike bulunması sebebiyle yapılan yer değişikliklerini kapsamaktadır.

Oluşum nedenine olan göçler ile birlikte süresine göre gerçekleşen göçler de bulunmaktadır. Sürekli göç olarak adlandırılan kavram, insanların süresiz olarak ikamet yerlerini değiştirmeleri olarak tanımlanabilmektedir. Eğitim, iş ve sağlık imkânları sürekli göçlerin gerçekleşmesine sebep olabilmektedir. Mevsimlik göçler de adından anlaşılacağı üzere belli bir dönemde genellikle iş ile bağlantılı olarak gerçekleştirilen eylemlerdir. Kişiler çalışmak üzere yaşam alanlarını değiştirmekte ve daha sonrasında yaşadıkları yere geri dönmektedirler (Mistri, Avijit, Reja, Md Selim, and Das, Bhaswati, 2025).

II. Dünya Savaşı’nda savaşta hayatını kaybeden kişilerle birlikte iş gücü ihtiyacının artması ya da savaş kaybeden ülkelerin kalkınmak için ihtiyaçları

olan emek açığını karşılama amacı ülkeleri göç alma konusunda esnek konuma getirmiştir. Bu alanda çeşitli antlaşmalar yapılmış ve uzun süre insan kaynağı fazla olan ülkelere doğru bir hareketlilik başlamıştır. Bu gelen işçilerin kalıcı olmadıkları, çalıştıktan ve kendilerine ihtiyaç kalmadıktan sonra gidecekleri düşünülmüş, bu sebeple kendileri için çoğunlukla ‘misafir işçi’ kavramı kullanılmıştır (Van Meeteren, Van de Pol, Dekker, Engbersen, & Snel, 2013). Misafir işçilerin ülkelere dönmedikleri, aksine ailelerini de getirerek çalışmaya geldikleri ülkeye yerleştikleri ortaya çıktığında bunun bir sorun olduğu gerçeğiyle yüzleşilmiştir. Bu sebeple Batılı ülkeler göçü kontrol altına alabilmek için çeşitli politikalar oluşturmuşlardır.

Göç politikaları devletlerin kendileri için tehlikeli olacağını düşünmeleri ile ortaya çıkan bir dizi kanun ya da uygulama olarak geçmektedir. Bu politikalar ile ülkeye giren kişilerin hangi şartlarda kalabileceklerini, hangi statüye sahip olacaklarını göstermektedir. Tarihteki gelişimi ve günümüzde ulaştığı bağlam düşünüldüğünde gittikçe sıkılaştıran ve kısıtlayıcı bir hale gelen bu politikalar ülkeden ülkeye değişiklik göstermekle birlikte çoğu gelişmiş ülke açısından benzer şartlar gözlemlenmektedir.

1.2. Güvenlik Kavramının Dönüşümü

Yirmi birinci yüzyıl küreselleşmenin en üst düzeyde gerçekleştiği, her şeye ve herkese ulaşmanın çok kolay olduğu ve bunun da çeşitli tehlikeleri ortaya çıkardığı bir dönemi temsil etmektedir. Teknolojinin ve imkânların gelişmesiyle birlikte özellikle yirminci yüzyılda yaşanan tüm savaş, karışıklık ve katliamların ötesinde başka bir boyut olabileceği ve bunun önlenmesi gerektiği düşüncesi yaygınlaşmıştır. Özellikle yirminci yüzyılın getirdiği büyük savaşlar, güvenlik kavramının ortaya çıkışı ve beraberinde önemini ortaya koymuştur.

Güvenlik, tartışmalı ve net bir tanım üzerine uzlaşamamış bir kavramdır. Güvenlik kavramının incelenmeye başlanması ve kavramlaştırılması görece yeni bir durum olsa da yüzyıllardır süregelen bir mücadele silsilesinin sonucudur. Devletler kurulur, var olmak için kendilerini ve vatandaşlarını güvende hissettirmeye çalışır ve bu uğurda her şeyi yaparlar. İkinci Dünya Savaşı’na kadar bunun sınırlarının çok zorlanmadığını söylemek mümkündür, daha sonrasında ise Soğuk Savaş dönemi başlamış ve hem taraflar hem de yöntemler farklılaşmaya başlamıştır.

Güvenlik, basit bir şekilde güvende olma hali, problem olmaması durumu şeklinde açıklanabilmektedir. Klasik bir güvenlik tanımıysa, bir devlet temsilcisinin üst düzey savunma mekanizmalarını herhangi bir anda kullanması gereken acil bir durumun varlığını açıklaması ve bu tehdidi

ortadan kaldırma süreci şeklinde yapılabilir. Waever'ın yaptığı bu tanım (1988) güvenlik tanımının özünde ne kadar geniş olduğunu gözler önüne sermektedir. Tanımın doğasında bulunan bu genişlik çalışma alanını ya da tehdit olarak algılanabilecek unsurları da sınırsız hale getirmekte olup herhangi bir ögenin güvenlik tehdidi olarak düşünülmesini sağlamaktadır.

Güvenlik tartışmaları II. Dünya Savaşıyla birlikte hız kazanmış ama asıl önemini Soğuk Savaş döneminde görmüştür. Soğuk Savaş sırasında ülkeler, bir tarafa mensup olmasa bile tehdit altındaydı. Tüm dünyanın tetikte beklediği bu dönem içerisinde güvenlik incelenmekle birlikte kapsamı da genişlemiştir. Güvenlik kavramının sınırları varoluşsal tehdit ve alınan aşırı güvenlik önlemleriyle birlikte çizilir. Bu tehditlerin farklı alanlardan gelebileceğini söyleyen Barry Buzan, (1991), bunları beş farklı sektör üzerinden değerlendirmeye almıştır. Weaver ve de Wilde ile yazdıkları kitapta (1998) da bu sektörlerden bahseden Buzan açısından ortada bir tehdit olması için bunun dile getirilmesi yeterlidir. Eski gelenekçi düşüncelerden kurtularak güvenlik araştırmalarına dâhil olan Kopenhag Okulu, ortaya konulan beş sektör ile birlikte tehditlerin sadece askeri olmadığını açıklamaya çalışmıştır.

Buzan'a göre (1991), Soğuk Savaş sırasında güvenlik tartışmalarının hız kazandığını, Soğuk Savaş sonrası dönemde de merkez ve çevre arasındaki çekişmenin arttığını söylemektedir. Buzan'a göre merkez daha gelişmiş durumda olan kapitalist ülkeleri kapsar; bununla birlikte çevre ülkeler, merkez ülkelerin kaynaklarından faydalandığı ve nispeten daha az gelişmiş durumda olarak değerlendirilebilir. Merkez ülkeler sömürgeciliğin başladığı dönemden beri yükselişte olup dominant bir yapıya sahiptir ve bu ülkeler kendilerini çevre ülkelerden gelecek tehditlere karşı korumak ve güvenliklerini sağlamak zorundadır. Merkez ve çevre tanımlamaları coğrafik tanımların ülkeleri ya da tarafları tam olarak kapsamaması ve sistemi tam anlamıyla açıklamaması sonucunda ortaya atılmıştır, Üçüncü Dünya teriminin ortadan kalktığı düşünülse de sadece çevre kavramıyla yer değiştirmiştir (Buzan, 1991: 432).

Güvenlikleştirme kavramı Soğuk Savaşın bu ortamının tam merkezinde Kopenhag Okulu tarafından ortaya konulmuş bir teoridir. Söylemle ortaya çıkan bir yapısı olan güvenlikleştirme, var olup olmamasından bağımsız, hayati tehlike yaratabilecek bir durumun dillendirilecek acil müdahale süreçlerinin hayata geçirilmesi olarak tanımlanabilir. Ortaya çıkan sorun herhangi bir alandan dolayı gelmiş olabilir veya böyle bir sorun olmayabilir. Güvenlikleştirme teorisi ile birlikte Miş'e göre (2011) kamusal alandaki tehditlerin nasıl ve niçin güvenlik alanına dahil edildiği öğrenilir hale gelmiştir. Güvenlik kavramı ulusal çevre içerisinde kaldığı, devletler bunu ulusal bağlamda kullandığı için çoğu zaman kısıtlamalar getirme, iç siyasetteki

demokratik alanı daraltma gibi sonuçlar karşımıza çıkar. Güvenlikleştirme siyasetle iç içe olsa da tamamen aynı düzlemde değildir. Siyasallaştırma göz önüne çıkarmayı ve genelde olumlamayı hedeflerken güvenlik yapısı ve getirileri gereğince olumlu bir kavram olarak değerlendirilemez (Buzan, Weaver, Wilde; 1998: 28-29). Güvenlikleştirme, hem olağandışı bir sorunla karşı karşıya olunduğunu hem de bununla olağandışı şekilde mücadele edilmesi gerektiğini gösteren bir kavramdır.

Göç günümüz şartlarıyla güvenlikleştirilen bir duruma gelmektedir. Özellikle 2015 yılında başlayan göç krizi tüm dünyayı etkilemiş ve ülkelerin kendilerini koruması gereken bir kavrama dönüştüğü gözlenmektedir. Güvenlikleştirme söylemle geliştiği için göçün siyasi arenada olumsuz ifadelerle kullanılması, dönemin şartlarıyla bir araya geldiğinde korkulan ve uzak durulması gereken bir durum haline getirmektedir.

Sorunlar kendiliğinden güvenlikle alakalı bir problem haline gelmez, aktörler bunları kendi ihtiyaçlarına göre yönlendirerek güvenlikleştirebilir. Bu sadece iktidarla birlikte olmaz, diğer sosyal gruplar ve muhalefet de belli sorunları güvenlikleştirebilir. Aktörün sorun olarak nitelendirdiği durum kabul edilirse önceliklendirilir ve önceliklendirilen unsur için her türlü eylem meşru hale geçebilir. Özellikle güvenlikleştirilen unsur kamuoyu tarafından da ciddiye alınırsa olağanüstü önlemlerin alınması kaçınılmaz hale gelmektedir.

Göç kavramı açısından özellikle siyasi bağlamda göz önünde olan kişilerin olumsuz fikir belirtmesi, göçü güvenlikleştirmektedir. Göç ve göçmenlerle ilgili gerçek olup olmamasına bakmadan tehdit olarak değerlendirilmektedir. Güvenlikleştirme durumuyla birlikte devlet politikalarının sıkışması ve toplum içerisinde göçmenlere karşı nefret eylemleri gözlemlenmektedir.

1.3. Kopenhag Okulu ve Güvenlikleştirme Teorisi

1985 tarihinde Kopenhag Üniversitesi bünyesinde kurulan “Barış ve Çatışma Merkezi (Centrefor Peaceand Conflict Research) ile Kopenhag Okulu’nun temelleri atılmıştır. Kopenhag Okulu’nun yapı taşını Barry Buzan’ın 1983 yılında yayınlanan ve 1991 yılında yenilenerek basılan “İnsanlar, Devletler ve Korku”(People, StatesandFear) adlı kitabı oluşturmaktadır (McSweeney,1996: 81). Bu çerçevede Kopenhag Okulunun tarihsel iddiası; savaşlarla hatırlanan Avrupa’nın artık barışla anılmaya başlamasının ardında yatan dinamikleri, AB’li devlet adamlarının İkinci Dünya Savaşı sonrasında yürüttüğü güvenlik dışına çıkarma çabaları açıklar (Bilgin, 2010: 82).Okul çalışmalarına başlarken, Avrupa merkezli güvenliğin araştırmasını temel alan projeler üzerinde durmuş ; “ Avrupa Güvenliğinin

Askeri Olmayan Boyutları” (Non-Military Aspects of European Security) başlığı ile çalışmalarını şekillendirmiştir.

Kopenhag Okulu askeri olmayan tehditler üzerinden güvenliğin alanını genişletmiştir. Bu kapsamda Kopenhag Okulu ile bütünleşen “güvenlikleştirme”, “sektörel analiz” ve “bölgesel güvenlik kompleksleri” olarak toplamda üç ana yaklaşım geliştirmişlerdir (Huymans, 1998:479-505). Kopenhag Okulu’nun güvenlik çalışmalarına sağladığı en önemli katkılardan birisi insan topluluklarının güvenliğinin etkilendiği beş ana sektörü güvenlikleştirme yaklaşımıyla ilişkilendirmiş olmasıdır. Okul, insan güvenliğinin etkilendiği beş ana sektörü “güvenlikleştirme” teorisine uyarlamış olması nedeniyle önem taşımaktadır. Bunlar; askeri güvenlik, siyasi güvenlik, ekonomik güvenlik, toplumsal güvenlik ve çevresel güvenlik konularıdır. Güvenlikleştirme yoluyla güvenliğin referans nesnesi genişlemiş ve farklı konuları kapsar hale gelmiştir. Göç konusu güvenliğe tehdit olarak çeşitli aktörler yoluyla bir güvenlik meselesine dönüşmüştür. Bu bağlamda güvenlikleştirme, daha önceleri güvenlikle ilgili olmayan bir konunun değişik nedenlerle güvenlik meselesi haline getirilmesidir. Bu bağlamda Güvenlikleştirme yaklaşımı ile ilgili önemli bileşenler olduğu bilinmektedir. Bunlar;

- Güvenlikleştirici aktör
- Referans Nesnesi
- Alımlayıcı Kitle
- Söz edimi

Göçün güvenlikleştirilmesi: göçmen karşıtı popülist söylemleri beslemekte, toplumsal kutuplaşmayı derinleştirmekte ve entegrasyon ve sosyal uyumu zayıflatmaktadır. Göçün güvenlikleştirilmesi, göç olgusunun nesnel risklerinden ziyade, siyasi söylemler ve güç ilişkileri aracılığıyla tehdit olarak inşa edilmesi sürecini ifade eder.

2. Hollanda'nın Güncel Göç Politikaları ve Güvenlikleştirme Uygulamaları

Göç olgusu Avrupa için özellikle dönüştürücü bir etkiye sahiptir. Yüzyıllar boyunca Avrupa ülkesi göç dalgalarıyla dinamikleri değişen bir bölge olmuştur. Özellikle II. Dünya Savaşı öncesinde çeşitli bölgelere göç veren bir kıta olmasına rağmen II. Dünya Savaşının bitişi ile birlikte göç alan ülke konumuna gelmiştir. Özellikle ‘misafir işçi’ politikasıyla birlikte Avrupa Birliği dışındaki çeşitli ülkelerden işgücü alınması ve sonrasında bu insanların ülkede kalarak yerleşmesiyle birlikte nüfus da artmaya başlamıştır.

Ülkelerin gelişmişlik düzeyinin zamanla artması da bu bölgelere göç etmeye olan isteği artırmıştır. Endüstrisi gelişmiş olan ülkelere rağbetin artması ülkelerin iç dinamiklerini de politikalarını da etkilemiştir.

2000li yıllara girilmesiyle birlikte düzensiz göç dalgalarının kontrol altına alınması bölge için elzem hale gelmiştir. 2010 yılından sonra Arap Baharı ve Suriye iç savaşının etkisiyle bölgeden uzaklaşmak isteyen kişilerin başlattığı göç hareketi, gelişmiş Batı ülkelerine doğru olmuştur. Genelde yasal olmayan yolları kullanarak Avrupa'ya girmeye çalışan insanların birçoğu bu tehlikeli yolculuk sonucu hayatını kaybetmiş olup kaybetmeyenler ise katı bir kabul sisteminin çarkları içerisinde mücadele etmiştir. İnsanların ülkeye kabul edilmesini zorlaştırılması adına yürürlüğe konulan yasalar ile birlikte azalması beklenen göç hareketleri aksine normal seyrinde devam etmiş hatta zaman içerisinde artış göstermiştir.

2.1. Hollanda'da Göçün Tarihsel Gelişimi (1945 – Günümüz)

Hollanda tarih sahnesinde oldukça değişken göç politikalarıyla yer almıştır. Hem göç alan hem de göç veren bir ülke olarak değerlendirilebilen Hollanda, zaman içerisinde politikalarında radikal değişiklikler yaşamıştır.

II. Dünya Savaşı bu politikaların değişmesinde önemli rol oynamıştır. II. Dünya Savaşı sırasında yaşanan kayıplar, Avrupa ülkelerinde işçi açığı doğurmuştur. Nüfusun azalmasıyla birlikte gelişmekte olan ülkelere çalışabilecek durumda olan kişilerin belli anlaşmalarla misafir işçi olarak getirilmesi sistemi hayata geçirilmiştir. Misafir işçi anlaşmaları Avrupa ülkelerine savaş sonrasında kalkınma süreçlerinde oldukça fayda sağlamıştır. Anlaşmalar 1960lara yaklaştıkça işlevini tamamladığı gerekçesiyle bitirilmeye çalışılsa da misafir işçi olarak gelen kişiler zamanla ailelerini de yanlarına çağırarak geldikleri ülkede kalıcı olmaya karar vermişlerdir. Bu süreç içerisinde misafirlik bitmiş ve vatandaşlık başlamıştır.

2000li yıllara kadar hoşgörülü bir politika sürdüren ve 'göçmen dostu' şeklinde tanımlanan Hollanda, milenyum sonrasında özellikle de 2010 yılından sonra yaşanan göç kriziyle birlikte bu tutumunu kaybetmeye başlamıştır. Göç krizinin ortaya çıkmasıyla sıkılaşan politikalar ülkeye girişi ve ülkede kalmayı zorlaştırmıştır. Hem işçi göçleri hem de dekolonizasyon süreçleriyle birlikte göç alan ülke durumunun ortaya çıkması ve ülkedeki göçmen nüfusunun artmasıyla Hollanda, göçü bir tehdit olarak değerlendirmeye başlamıştır. Bu tehdidin asıl sebebiyse ülkenin kimliğinin kaybedileceği düşüncesinin ortaya çıkmasından kaynaklanmaktadır (Schierup, Hansen, & Castles, 2006). Hollanda'nın kendi kimliği, dili ve kültürünün yok olacağı endişesiyle birlikte hükümetin başlattığı bir entegrasyon yani uyum programı ortaya atılmıştır.

Ülkede uzun süre kalacak kişilerin daha kolay alışmalarına yardımcı olmak ve geldikleri ülkeye olan bağlılıklarını artırmak adına kullanılan bir sistem olan uyum sürecinin tamamlanması için kişilerin üç senesi bulunmaktadır (Hollanda Hükümeti Resmi Sitesi, 2025).

Belli durumlarda bu entegrasyon sürecinden muaf olunabilmektedir. Bunlar;

- *Avrupa Birliği'ne üye olan bir ülkenin vatandaşı olmak*
- *Lihtenştayn, Norveç, İsviçre veya İzlanda vatandaşı olmak*
- *18 yaşından küçük olmak*
- *Emeklilik yaşını geçirmiş olmak*
- *Zorunlu eğitime tabi olunan 8 yıl boyunca Hollanda'da yaşamış olmak*
- *Hollanda diploması, eğitim sertifikası ya da dil belgesi bulundurmak*
- *Eğitim ve çalışma amacıyla geçici olarak Hollanda'ya gelmek* (Hollanda Hükümeti Resmi Sitesi, 2025)

Bu kategorilerle bağlantısı bulunan kişilerin hiçbir zorunluluğu olmasa dahi gönüllü olarak entegrasyon sürecine dahil olabilirler.⁴

Hollanda hükümeti tarafından ortaya konulan entegrasyon programı uygulamaları iki bölüm olmak üzere ülkeye yerleştirilmiştir. İlk olarak 2013 yılında bir entegrasyon yasası ortaya konulmuştur. Bu yasanın işletilmesi hükümet tarafından yürütülmekteydi. 2013 yılındaki entegrasyon yasasına göre ülkeye yeni gelen kişiler (çalışma, aile birleşimi ya da mülteci) kendi kurslarını kendileri bulmak ve masraflarını kendileri karşılamak zorundadır, bunu tamamlamak için sosyal kredi de kullanma imkanları bulunmaktadır (Hollanda Sivil Entegrasyon Yasası, 2013).

2021 yılındaki entegrasyon yasasıyla birlikte süreci hızlandırabilmek adına bir internet sitesi kuruldu ve kişilerin kendi uyum programını hazırlayabilmesine olanak sağlandı. Uyumun gerçekleşmesi belediyelerin ve yerel yöneticilerin sorumluluğuna bırakılmıştır, böylece yerel seviyeden başlayarak daha kontrollü bir süreç işletilmesi hedeflenmektedir. Sığınmacılar için gerçekleştirilen uyum programları devlet tarafından karşılanmaktadır (Hollanda Sivil Entegrasyon Yasası, 2021). Entegrasyon süreci 1 Ocak 2022 öncesinde başlamış olanlar 2013 yasasına tabi olmakta, bu tarihten sonra uzun süre ülkede kalmak için gelenlerse 2021 yasasına tabi olmaktadır.

4 Detaylı bilgi için bkznz. <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/inburgeren-in-nederland/vraag-en-antwoord/moet-ik-als-nieuwkomer-inburgeren>

Tablo 2: Hollanda'nın Göç Politikalarındaki Değişim

Hollanda Politikaları	Göç	2000-2015 arası	2015 ve Günümüz
Genel yöntemler		Kısıtlayıcı ve ulusal kimlik odaklı	AB uyumlu politikalar
Dönemin önemli konuları		Uyum zorluğu, güvenlik, dil ve değerler	Yerel yönetimlerin güçlendirilmesi, mülteci krizi, istihdam ve toplumsal katılım
İş göçü ⁵		Ekonomik gereklilik temalı kontrollü göç	Avrupa Ekonomik Bölgesindeki ülke vatandaşları öncelikli
İltica Başvurusu		48 saatlik değerlendirme sürecinin ardından ret ya da kabul bildirilir; başvuran kişinin temyiz hakkı bulunur ve bu 6 ay içerisinde karara bağlanır	Başvurunun sonucunun bildirilmesi 82 haftayı bulabilmektedir

Kaynak: Van Meeteren, Van de Pol, Dekker, Engbersen, & Snel, 2013

Tablo 2'de görüldüğü üzere, Hollanda'nın göç politikalarının belli alanlarında yıllar içerisinde değişim yaşanmıştır. 2015 yılında patlak veren Suriye iç savaşı ile birlikte göç dalgası daha önce karşılaşılmamış bir şekilde kontrolsüz ve ani ortaya çıkmış, bu da Avrupa ülkeleri başta olmak üzere tüm ülkelerin kriz yönetimi senaryosuyla karşı karşıya gelmiştir. Bu kriz yönetimi Hollanda'nın 2015 yılı sonrasında Avrupa Birliği ile uyumlu bir şekilde hareket etmeye başlamasını ve daha sistematik süreçler işletmesini sağlamıştır. Hollanda 2013 ve 2021 yılında çıkarttığı Entegrasyon Yasaları ile birlikte bu süreçlerin hepsini netleştirmeyi amaçlamıştır.

Zaman içerisinde değişen ve sıkılaştıran göçmen politikaları 2000 yılından itibaren Avrupa'da yükselişe geçmeye başlayan aşırı sağ partilerin de etkisi bulunan bir süreçtir. Aşırı sağ partiler ulusal düşünceleri arttırmış, milliyetçi bir yapıyla çeşitli ülkelerden gelen göçmenlerin ülkelerin yapısına zarar verdiği gerekçesiyle güvenlik açısından bir tehdit olarak lanse edilmiştir. Özellikle seçim politikaları adına da kullanılan bu unsurlar, yaşanan en ufak bir sorunu göçmenlerin üstüne kalmasına kadar ilerlemiştir. Hollanda özelinde değerlendirmeye başladığımız zamansa gerek asimilasyona yatkın politikalar gerek uyum yasaları gerekse siyasi partilerin sırf göç

5 2000 yılı itibarıyla genel prosedür 'eğer Hollanda vatandaşı ya da AB ülkelerinden bu işi yapmak isteyen kimse yoksa göçmenlere açılması' şeklinde ilerlemektedir. Şekilde değişmiş olsa da büyük bir değişiklik bulunmamaktadır. (Van Meeteren, Van de Pol, Dekker, Engbersen, & Snel, 2013)

politikalarında uzlaşmadıkları için hükümetin kurulamadığı gibi vakalar değerlendirildiğinde zor bir süreçten geçildiği söylenebilir.

Ayhan Kaya'ya göre (2017: 3), yapılan araştırmalara göre aşırı sağ partilerin yakın zamanda hayatımızdan çıkması söz konusu değil.

“ Son araştırmalar; bu parti ve hareketlerin artık Avrupa’da kalıcı bir güç olduğunu gösteriyor. Örneğin Avusturya’da, aşırı sağ Özgürlük Partisi, 18-25 yaş arasındaki gençler arasındaki en popüler harekettir; Fransa’da ise Ulusal Cephe lideri Marine Le Pen’e olan desteğin genç seçmenler arasında daha güçlü olduğu görülmüyor. Bu durum, söz konusu parti ve hareketlerin, uzun vadede etkili siyasi aktörler olma potansiyelinin artmış olabileceğini göstermektedir. Hollanda Özgürlük Partisi, 2010 genel seçimlerinde oyların %15,5’ini almış ve 24 sandalyeyle Hollanda Parlamentosu’nun üçüncü büyük partisi olmuştur.”

Bununla birlikte geliştirilen politikaların yabancı düşmanlığına evrildiğini söyleyen Kaya'ya göre (2017: 6), göçü sömürerek, ülkenin ve vatandaşlarının refahını tehlikeye atacak unsurlar olduğunu savunan popülist partilerin ‘akın’, ‘istila’, ‘baskın’ gibi kelimeleri kullanarak da bu düşmanlığı körüklediği görülebilmektedir.

2000 yılında ortaya konulan Yabancılar Yasası ile birlikte Tablo 1’de de görüldüğü üzere iltica süreçleriyle ilgili düzenlemeler yapılmıştır. Öncelikle sonuçlanma süresi netleştirilmiş, daha sonra ise farklı iltica statüleri ortadan kaldırılmıştır. Yani insanların iltica edebilmesi için tek bir kalıba uyması gerekliliği ortaya çıkmıştır. İltica başvurusu yapan herkes aynı haklara sahip olup, başvuru sebebine bakılmaksızın herkes aynı geçici oturma iznini almaktadır (Van Meeteren, Van de Pol, Dekker, Engbersen, & Snel, 2013).

2.2. Sığınma ve Mülteci Politikaları

Hollanda özellikle 2015 yılındaki göç kriziyle birlikte Avrupa Birliği ile ortak çalışmalara girişerek göçle mücadele etmeyi ya da kontrol amaçlı önlemler almayı amaçlamıştır. Tüm Avrupa’nın bir birlik olmasını da yansıtan bu girişimler sonucunda ortak sığınmacı politikalarıyla hareket edilmeye başlanmıştır.

Hollanda, zor şartlar altında bulunan ve ülkesinden kaçmak zorunda kalan kişileri sığınmacı olarak almaktadır. İnsanlık dışı muamelelerden ve savaş gibi sebeplerle kaçan kişiler Hollanda’ya gelerek sığınma başvurusunda bulunabilmektedir. Sığınmacı başvurularının farklı türleri bulunmakta ve bunlar kişinin ülkeye hangi şartlarda girdiğine göre değişmektedir.

Sığınma prosedürlerinden biri Genel Sığınma Prosedürü (AA) olarak adlandırılır ve genelde altı gün sürmektedir. Bir diğer Genel Sığınma Prosedürü

(AA+) olarak adlandırılmakta ve bu da dokuz gün sürmektedir.⁶ Genel Sığınma Prosedürü dışında kalan ve o başlıklar altında değerlendirilemeyen kişiler Genişletilmiş Sığınma Prosedürü (VA) ile başvurularını yapmakla yükümlüdür. Sığınmacılar aşağıdaki durumlar altındaysa VA başvurusunda bulunmalıdır:

- *12 yaşından küçük ve ebeveynler olmadan Hollanda'ya gelinmiş olması*
- *Hasta olunması ve kaçma nedeninin açıklanabilmesi için önce iyileşme sürecinin tamamlanmasının gerekmesi*
- *Göç ve Vatandaşlık İdaresi'nin, sığınma başvurusu hakkında karar vermesi için daha fazla zamana ihtiyaç duyması. Örneğin, daha ayrıntılı bir soruşturma yapmak için.*
- *Mevcut tercihmanın bulunmaması*
- *VA'da bulunan aile üyelerinin bulunması*
- *Göç ve Vatandaşlık İdaresi'nin başvurunun değerlendirilmesi için gerekli deneyime sahip personel bulamaması (Hollanda Göç ve Vatandaşlık İdaresi, 2025)*

Tekrarlayan Sığınma Başvurusu (HASA), kişi önceden bir sığınma başvurusunda bulundysa ve bunu yenilemek istiyorsa yapması gereken bir başvurudur. Dublin Prosedürü ise eğer başka bir AB ülkesi ya da İsviçre'nin kişinin sığınma sonucuna karar vermesi söz konusuysa kullanılmaktadır. Aşağıda belirtilen şartların sağlanması durumunda Dublin Prosedürüne tabi olunmaktadır:

- *Kişi ilk kez başka bir ülkede sığınma başvurusunda bulundysa*
- *Kişi Avrupa'ya başka bir ülkeden ve yasadışı olarak geldiyse*
- *Diğer ülke tarafından kişiye Schengen vizesi verildiyse (Hollanda Göç ve Vatandaşlık İdaresi, 2025).*

Dublin Prosedürünün genel özellikleri ise aşağıdaki gibidir:

- *Kısa süreli iltica prosedürü*
- *Prosedür süresince, Merkezi İltica Başvuru Kabul Ajansı'nın (Hollandaca: Centraal Orgaan opvang asielzoekers veya COA) kabul merkezinde kalınması ve konaklanması*

6 Başvuru süreçleriyle ilgili daha fazla açıklama için bkz, <https://ind.nl/en/residence-permits/asylum/apply-for-asylum-in-the-netherlands>

- *IND ile kimlik, uyruk ve seyahat rotası hakkında 1 görüşme yapılması. Neden sığınma başvurusunda bulunulduğu değil, neden Hollanda'nın sığınma başvurunuzu ele alması gerektiğinin düşünüldüğü söylenmesi. Ayrıca, kişinin başka bir ülkenin sığınma başvurusu hakkında nasıl bir karar verebileceği hakkında ne düşünüldüğünün söylenmesi*
- *Dublin Prosedürünün ardından, sığınma başvurunuzu ele alan ülkeye seyahat edilmesi. Bu süreçte kabul hakkı devam etmektedir.*
- *Göç ve Vatandaşlık İdaresi (IND) sığınma başvurunuzu reddederse Hollanda mahkemesine itirazda bulunma imkanı bulunmaktadır. Başvuru sonucu Hollanda içerisinde beklenebilir ve çoğu zaman kabul hakkı devam etmektedir. Avukat bularak yasal prosedürlerde destek alınması mümkündür.*
- *Hollanda'nın sığınma başvurusunuher halükardadeğerlendirmesi durumunda, Genel Sığınma Prosedürü (AA/AA+) kapsamında değerlendirilmektedir. (Hollanda Göç ve Vatandaşlık İdaresi, 2025).*

Başvuruda bulunduktan sonra sığınmacıların (kapasiteye bağlı olmak şartıyla) konaklayabilecekleri sığınmacı merkezleri bulunmaktadır. Başvurusunu tamamladıktan sonra sonuçlanana kadar ülkede bulunabileceğini gösteren geçici bir oturma iznine sahip olmaktadır. Aynı zamanda Hollanda hükümeti sığınmacılar için geçici ya da kalıcı olarak konaklayabilecekleri alanlar vermektedir (Hollanda Hükümeti Resmi Sitesi, 2025). Güncel olarak kullanılan sığınmacı prosedürlerine göre başvurunun reddedilmesi durumunda kişilerin ülke sınırlarından gönüllü ya da zorunlu olarak çıkması gerekmektedir.

2000ler ile birlikte değişen göç politikalarından sığınmacılar da etkilenmiştir. Özellikle 2024 yılında aşırı sağcı Özgürlük Partisi'nin (PVV) öncülüğünde kurulan koalisyon hükümetinin süresiz sığınmayı kaldırma ve aile birleşimini zorlaştırma gibi alanları da kapsayan katı bir göç düzenlemesi planlaması göçmen karşıtlığının en geldiği en üst seviyelerden biridir. Sığınmacı başvurularında kabulün zorlaştırılması, Hollanda içerisinde beş senesini dolduran kişilere süresiz oturma izni verilmesinin kaldırılması (BBC, 2024) gibi önlemlerin de bulunduğu düzenleme hızla yürürlüğe konulmuş ve başvurulara verilen cevap süresinin de uzatılmasıyla birlikte insanların kısa sürece bir sonuca ulaşmaları güçleştirilmiştir (Migration and Home Affairs Directorate, 2024)

2.3. Aile Birleşimi ve Vatandaşlık Politikaları

Avrupa’da özellikle II. Dünya Savaşı sonrasında nüfusun azalması sonucunda işçi açığı oluşmuştur. Bunun sonucunda diğer tüm ülkeler gibi Hollanda da, ekonominin düzelebilmesi için diğer ülkelerden işçilerin getirilmesi adına belli antlaşmalar yapılmıştır. İşçi göçlerinin bu şekilde başladıktan sonra ekonominin düzelmesi sonucunda bitmesi hedeflenmiştir. İşçi göçleri hedeflendiği gibi ihtiyaç karşılandıktan sonra kesilmemiş, aksine gelen işçiler geri dönmek istememiştir. ‘Misafir işçi’ olarak adlandırılan bu kişiler yanlarında ailelerini de getirerek aile birleşimi için adım atmışlardır. Misafir işçiler kalıcı göçmenler olarak Hollanda’da yaşamaya başlamıştır.

2000 yılından itibaren sıkılaştan politikaların aile birleşimini de etkilediği söylenmektedir. Aile birleşimi özellikle işçi göçlerinden sonra bir problem haline gelmiştir. Burada çalışan işçiler dönemin politikaları ile süresiz oturma izni ve vatandaşlık gibi imkânlar kazandıktan sonra ailelerini de çağırarak bir süre sonra onların da oturma izni ve vatandaşlık hakkı almaları sağlanmıştır.

Önceki bölümde de bahsedildiği üzere 2024 yılında aşırı sağcı Özgürlük Partisi’nin (PVV) öncülüğünde kurulan koalisyon hükümetinin aile birleşimini zorlaştırma konusunda belli çalışmalar yapmak istediği bilinmektedir. Daha sonrasında göç politikaları konusunda anlaşılmayan hükümetin tekrar kurulması adına seçime gidilmiş olsa da asıl problemin göç olduğu ve göçmenlerin sayısının azaltılması adına çalışılacağı söylenebilir.

Aile birleşimi kişinin partnerini, 18 yaş altı ve üstü çocuklarını kapsamaktadır. Hollanda’da aile birleşimi başvurusu vize yoluyla ve direkt Hollanda Konsoloslukuna başvuruya yapılabilmektedir. Hollanda’da yaşayan eşin Hollanda hükümetine evliliği bildirmiş olması şartı bulunmaktadır. Hollanda bu süreç boyunca başvuru yapacak kişilere destek olabilmek adına bir internet sitesi de oluşturmuştur, böylece kişiler başvuru süreçlerini planlayabilmektedir⁷.

Hollanda İltica ve Göç Bakanlığı’nın hazırladığı kılavuzlara göre Hollanda’nın aile birleşimi başvurularını değerlendirmesi beklenenden uzun sürmektedir. Başvuran kişinin eşi ve çocuklarıyla birlikte başvuruyor olması veya başvuru yapan kişinin 18 yaşından küçük olması ve anne babasıyla birlikte başvuruyor olması basit süreçler olduğu için daha hızlı sonuçlanabilmektedir (Hollanda İltica ve Göç Bakanlığı, 2025). Genelde verilen belgeler başvuru için yeterli olarak görülse de belli durumlarda hükümet daha derin bir araştırma isteyebilmektedir, bu araştırma DNA testi

7 Detaylı bilgi için bkzn. <https://ind.nl/en/residence-permits/family-and-partner/residence-permit-for-partner>

yapılmasını bile kapsamaktadır. Tahmini bekleme sürelerini içeren bir tablo da yine İltica ve Göç Bakanlığı tarafından oluşturulmuş ve başvuru yapan kişilere yol göstermek hedeflenmiştir.

Tablo 3: Aile Birleşimi Başvurusunda 18 Yaşından Küçük Çocukların Bekleme Süreleri

Aile Birleşimi için Başvuru Yapılan Ay	İltica ve Göç Bakanlığı Tarafından Başvurunun Değerlendirilmeye Başlanması
Ekim 2023 tarihinden Ekim 2024 tarihine kadar	Aralık 2025
Kasım 2024	Ocak 2026
Aralık 2024 ve Ocak 2025	Şubat 2026
Şubat 2025 tarihinden Nisan 2025 tarihine kadar	Mart 2026
Mayıs 2025 tarihinden Ağustos 2025 tarihine kadar	Nisan 2026
Eylül 2025 tarihinden Kasım 2025 tarihine kadar	Mayıs 2026

Kaynak: Hollanda İltica ve Göç Bakanlığı (2025)

Buradaki süreleri temel alarak oluşturulan bir diğer tabloya göre de başvuru yapan diğer aile üyelerinin değerlendirmeye alınma süresi üç sene sürmektedir. Bundan yola çıkarak başvuru yapan bir aile üyesinin en az üç sene sonra sonucunu öğrenebileceği söylenebilir. Bu durum hem süreci zorlaştırmakta hem de başvuru yapan kişileri zor duruma sokmaktadır. Alınan önlemler ve uygulanmaya çalışılan sıkı politikalarla birlikte bekleme süreleri uzatılarak göçmen sayısını azaltmayı planladıkları görülebilir.

Vatandaşlık konusunda ise başvurular sadece Hollanda ile bağı olan kişiler tarafından yapılabilir. Bu durum Hollanda vatandaşı olmak isteyen kişilerin aşağıdaki başvuru şartlarını sağlaması gerektiğini göstermektedir;

- *Hollanda Krallığında doğmuş olmak*
- *Hollanda vatandaşı olan birinin himayesi altında olmak*
- *Hollanda'da uzun süredir yaşıyor olmak*
- *1 Ocak 1985'ten önce doğmuş ya da Hollanda vatandaşı bir anne tarafından evlat edinilmiş olmak*
- *Daha önceden Hollanda vatandaşlığının bulunması (Hollanda İltica ve Göç Bakanlığı, 2025)*

Yukarıda verilen “uzun süredir Hollanda’da yaşamak” koşulu ucu açık bırakılmış olup bakanlık bunu açıklamak için ayrı bir alan oluşturmuştur. Bununla beraber kişi; *dört yaşını doldurduğu andan beri Hollanda Krallığı içerisinde yaşaması ve artık reşit olması durumunda, en az on beş sene Hollanda Krallığında geçerli bir oturum izniyle yaşaması ve en az üç sene bir Hollanda vatandaşıyla evli ya da kayıtlı partner olması ya da en az on beş sene Hollanda Krallığında geçerli bir oturum izniyle yaşaması ve şu an altmış beş yaşında veya daha büyük olması* (Hollanda İltica ve Göç Bakanlığı, 2025) durumlarında vatandaşlık kazanılabilmektedir.

Açıklanan işlemlerde görüldüğü üzere Hollanda hükümeti gittikçe zorlaşan aile birleşimi ve vatandaşlık politikaları oluşturmaya başlamaktadır. Gelecek dönemde politikaların nasıl değişeceği konusunda belirsizliklerin bulunması durumu daha karmaşık hale getirmektedir. Başvurmak isteyen kişiler sistemdeki bu karmaşalar dolayısıyla çekinceler göstermekte ya da başvurularını yaptıktan sonra uzun süre beklemek zorunda kalmaktadır. Vatandaşlık almak isteyen kişilerin tüm hayatlarını buna adanmış olmaları gibi bir durum oluşmasıyla on beş sene beklemenin sonunda yine de bir Hollanda vatandaşıyla en az üç sene evli olma şartı koyulması durumu daha da zorlaştırmaktadır.

3. Aşırı Sağ Partiler ve Popülist Söylemin Etkisi

Önceki bölümlerde bahsedildiği üzere Hollanda göç politikalarının 2000 yılından itibaren giderek sıkılaştığı ortadadır. Bunun bir etkisi de tüm dünyada yükselişini devam ettiren aşırı sağ partiler tarafından sağlanmaktadır. Hollanda’nın göç alan bir ülke olması artan göçmen nüfusuyla bir kriz ortamına dönüşmesine yol açmıştır. Aşırı sağ partiler de bu krizi körükleyerek göçmen karşıtı eylemlerin önünü açmıştır.

Hollanda’nın en çok göz önünde bulunan partisi olan Özgürlük Partisi (PVV) 2006 yılında göçmen karşıtlığını ana unsur olarak seçerek kurulmuştur. Öne çıktığı unsurlar göç ve göçmenlere karşı söylemleri olmuştur. Özellikle 2012 senesinde bir göçmenleri kötüleme odaklı bir internet sitesinin kurulmasına öncülük etmiştir. ‘Orta Doğu ve Doğu Avrupalılara ilişkin şikâyetler için internet sitesi’ isimli bu platformda göçmenlerin yaptıkları kötü davranışların şikâyet edilmesi ve işledikleri suçların bildirilmesi amaçlanmaktaydı. Bu durum ülke içerisinde ötekileşmeyi⁸ körüklemiştir. Daha sonrasında bu sitenin kapatılması adına oylamalar yapılmış olsa da meclisten

8 Ötekileştirme, bireylerin toplum tarafından onaylanmayan veya farklı görülen özellikleri itibarıyla, çoğu zaman ayrımcılık ve dışlanmaya maruz kalmalarını sağlayacak şekilde etkillemeleri durumudur (TÜBİTAK, 2025).

onay çıkmamıştır ve bu da Hollanda'nın hoşgörülü yapısını sarsacak nitelikte bir olay olarak arşivlerde yerini almıştır. Bu siteden esinlenen Belçika'da bir benzerini uygulamaya koymuş olup göçmenlerin hedef gösterilerek 'kötü' ve 'sorun çıkaran' imajının pekiştirilmesi amaçlanmıştır (Kaya, 2017: 6).

Hükümet ve vatandaşlar arasında bazı görüş farklılıkları da bulunmasından dolayı uygulanmak istenen politikalar tam olarak amacını gerçekleştirememektedir. Hollanda vatandaşlarının tutumlarına bakıldığı zaman bu karışık durumdan memnun olunmadığı gözler önüne serilmektedir. Farklı olanı suçlamanın çok kolay olması gerekçesiyle yaşanan çeşitli olaylardan göçmenlerin sorumlu tutulması gibi ufak sorunlardan geldikleri yere geri gitmelerini istemeye varacak kadar ilerleyebilmektedir. Bu durum toplumu büyük bir kutuplaşmaya itmektedir. Halk bir yandan kendi değerlerini kaybetmekten bir yandan da vicdanlarını çiğneyerek alacakları aksiyonların sonuçlarından korkuyor. Hollanda'nın Sosyal ve Kültürel Planlama Ofisi tarafından yapılan araştırmalardan biri hakkında yazılan makale (2025), kutuplaşma gerçek mi ve halk bu konuda ne düşünüyor konusu üzerine çalışmıştır. İnsanlar "dost canlısı olmayan bir toplum" imajından endişe ve rahatsızlık duyuyorlar, hükümetin politikalarını engelleyemiyorlar ve sonuç olarak göçmen karşıtı tutumlar sergileyen bir ülke olarak anılmaya başlıyorlar.

Hollanda'nın göç politikaları göçmenlerin tehlikeli olduğu, belli tanımlara uymayan kişilerin tehdit unsuru barındırdığı bu sebeple de ülkede bulunan kişilerin bilinen ve kalıplara uyan kişiler olması düşüncesi etrafında şekillenmiştir. Sosyal ve Kültürel Planlama Ofisi'nin internet sitesinde yer alan makale (2025), ülkedeki karışık durumu gözler önüne sermekle kalmayıp aynı zamanda Hollanda vatandaşlarının düşüncelerini de ortaya koymaktadır.

Alex Schulte'nin yaptığı araştırmaya göre 2024 yılı itibarıyla Hollanda vatandaşlarının %16'sı başka bir ülkede doğduğu ortaya çıkmıştır (Centuro Global, 2025). Bu araştırma ile birlikte bakılırsa Hollanda kendi gerçeğinden kaçarak göçmenlerden uzaklaşmaya çalışmaktadır. Aslında ülkenin kalkınmasını sağlayan ya da kendi vatandaşlarının yapmak istemedikleri düşük maaşlı işleri yapacak olan kişiler olan göçmenleri, kapı dışarı atmanın mantıklı olmadığını ve kendi tarihi geçmişini de bilmesine rağmen bu aksiyonları alması uzun vadede ülkeye oldukça zarar verecek ve nüfusunu azaltacaktır. Schulte'ye göre (2025), Hollanda'nın göç politikası kendisine faydalı olabilme potansiyeli bulunan kalifiye çalışanlardır, aynı zamanda halkın göçmenler konusundaki düşüncelerine de önem vererek politikalarını düzenlemektedirler.

Kalifiye işçiler için de belli kuralları bulunmakta olup entegrasyonu zorunlu bir koşul olarak vermektedir. Haziran 2025 tarihinde koalisyon hükümeti çöktü ve Ekim 2025'te tekrar bir seçim yapılana kadar geçici hükümet tüm yükü üstlendi. Bu çöküşün sebebi koalisyon hükümetinin öncelikli olarak göç politikaları konusunda anlaşılamamasından kaynaklanmaktaydı. 29 Ekim 2025'te açıklanan sonuçlara göre Hollanda'yı domine eden aşırı sağ parti seçimi kaybetti ve liberaller yükselişe geçerek birinci parti olmaya hak kazandı (BBC News Türkçe, 2025). 2000 yılından beri devam eden ve ülkenin göçmenlere karşı tutumunu da netleştiren politikaların ortaya çıkışı ve gelişmesi, aşırı sağın yükselişiyle paralel olarak ilerlemiştir. 2025 yılında seçimleri kaybetmiş olmaları bunun kesin bir sonuç olduğunu göstermese de Hollanda halkının düşüncesinin değişmeye başladığının bir göstergesi olarak değerlendirilebilmektedir.

Eylül ayında önerilen yeni düzenlemeler ile birlikte Hollanda vatandaşı olmayı zorlaştırabilmek için birçok şart getirilmeye başlandığını görmekteyiz⁹. Önceki bölümlerde de detaylıca bahsedilmiş olan Hollanda'nın yeni politikasının göçmenlere karşı mı yoksa tüm insanlara karşı mı olduğu konusu ise oldukça büyük soru işaretleri oluşturuyor.

Özellikle aşırı sağ partiler açısından bir değerlendirme için Prof. Dr. Ayhan KAYA, bir liderle anılmakta ve onunla birlikte güçlenmekte olduğunu söylemiştir:

“Geert Wilders’in Hollanda’daki popülerliğinin, Özgürlük Partisi’ninkinden de çok daha fazladır. Bölge ne olursa olsun, inceleme altındaki her durum için çok açık olan bir şey var: bir parti veya hareket olmadan popülizmi hayal etmek mümkünken, çağdaş popülizmi liderlik olmadan hayal etmek oldukça zordur.”

Aşırı sağ partilerin daha ne kadar gündemde kalacakları belirsiz olmakla birlikte kendilerini destekleyecek bir kesimin varlığının bulunduğu ortadadır. Söylemlerin halkın üzerinde bir etkisi olduğu yadsınamaz bir gerçektir. Bu durumda aşırı sağ partilerin hedef göstererek göçmenleri her olumsuzluktan sorumlu tutmaları toplum içerisinde huzursuzluk yaratmaktadır.

SONUÇ

İnsanlık tarihinin vazgeçilmez ve kaçınılmaz gerçeklerinden biri olan göç üzerinden ilerleyen bu çalışmada Hollanda'nın göçü ne açılardan güvenleştirdiği ve bunun tüm süreci ele alınmıştır. Bu çalışmayla birlikte

9 Detaylı bilgi için bkzn. <https://www.everaert.nl/en/dutch-naturalisation-period-may-increase-to-10-years/#:~:text=Key%20changes%20in%20the%20proposal,as%20is%20currently%20the%20case.>

hem güvenlikleştirme kavramının netleştirilmesi hem de göç denildiği zaman akla gelen ülkelerden biri olan Hollanda'nın bu süreçteki tutumu açıklanmaya çalışılmıştır. Elde edilen sonuçlara göre Hollanda'nın günümüzde gelen göçmenlere karşı sergilenen tutum ve ortaya konulan politikaların da göçmen karşıtlığına ve hatta yabancı nefretine vardığı görülmektedir.

Ortaya konulan göç politikaları ve aşırı sağın yükselişi göçün güvenlikleştirilmesine sebep olmakta ve insanların hem göçe hem de göçmenlere karşı olumsuz tutumlar sergilemesiyle sonuçlanmaktadır. Güvenlikleştirme özellikle tehdit durumunun ortaya çıkmasına ve bunun ilerletilerek düşmanlığa, ırkçılığa ve sonunda da eyleme geçilerek toplumsal şiddet ve huzursuzluğa sebep verebilecek güce sahiptir. Güvenlikleştirme teorisinin söylem temelli olduğu düşünüldüğü zaman göç ile ilgili yapılan konuşmaların insanların tetikte olacakları bir duruma getirebilecek güce sahip olduğu da söylenebilmektedir.

Günümüzdeki karmaşık dünya düzeni içerisinde göç, göz ardı edilemeyecek bir kavramdır. Özellikle ülkelerin sınır güvenlikleri bağlamında oldukça dikkat çektiği görülmektedir. Göç, kendi içerisinde farklı dallara ayrıldığı gibi, bu dalların etkilediği ve etkilendiği alanlar da oldukça çeşitli olmaktadır. Güvenlik bağlamında özellikle dikkat edilen ve sıkça tartışılan bir konu olmakla birlikte güvenlikleştirilmeye açık olduğu da gözlemlenmektedir. Aşırı sağ partilerin odağında bulunan ve sıklıkla parti programları içerisinde yer verilen bir unsur olarak bulunması, karşıt görüş olarak 'kontrol edilemez' bir kimliğe bürünmesini kaçınılmaz hale getirmiştir. Kontrolsüz sınır geçişleri, ekonomik temelli göçler, ilticalar gibi çeşitli alanlardan örnekler görebildiğimiz bu dönemde durumların ne şekilde değişebileceğinin öngörülmesi oldukça zordur. Hollanda bağlamında ise aşırı sağ partilerin desteklerini kaybetmediği müddetçe göç karşıtlığını ilerletecek bir zemin bulabilecekleri görülmektedir.

Ülkelerin kendi kültürlerini, yaşam tarzlarını ve şartlarını korumak uğruna zor durumda olan ya da şartlarını iyileştirmek isteyen insanlara karşı düşmanca tavırlar takınmaları hatta bunları devlet politikası olarak yasalaştırmaları dünyanın küreselleştikçe kötüleştiğini göstermektedir. Kendi toplumsal güvenliklerini korumak adına göçmenleri bir öteki olarak tanımlayan Hollanda'nın batı değerleriyle uyuşmayan göç politikaları aşırı sağ tarafından bir tehdit unsuru haline gelmiştir. Günümüz dünyasındaki aşırı sağ partilerin yükselişi ve istikrarlı hallerini korumaları durumunda Avrupa topraklarında batı değerleriyle çelişen politik yapıların güçlenmesi olası görünmektedir.

Kaynakça

- Ayata, A., & Sütçü, E. (2022). *Avrupa'da bir güvenlikleştirme konusu olarak göç*. Ankara: İKSAD Publishing House. Erişim adresi: <https://iksadyayinevi.com/wp-content/uploads/2022/09/AVRUPADA-BIR-GUVENLIKLESTIRME-KONUSU-OLARAK-GOC.pdf>
- Bilgin, P. (2010). Güvenlik çalışmalarında yeni açılımlar: Yeni güvenlik çalışmaları. *Stratejik Araştırmalar*, 8(14), 69-96.
- Britannica. (2025). Migration. *Encyclopedia Britannica*. 10 Aralık 2025 tarihinde erişildi. Erişim adresi: <https://www.britannica.com/science/population-biology-and-anthropology/Migration#ref60665>
- Buzan, B. (1991). New patterns of globalsecurity in the twenty-first century. *International Affairs*, 67(3), 431-451.
- Buzan, B., Waever, O., & de Wilde, J. (1998). *Security: A new framework for analysis*. Boulder, CO: Lynne Rienner Publishers.
- Çoban, M. (2025). Ötekileşme. *TÜBİTAK Bilim ve Toplum Başkanlığı Popüler Bilim Yayınları*. Erişim adresi: <https://ansiklopedi.tubitak.gov.tr/ansiklopedi/otekileşme>
- Hollanda Göç ve İçişleri Genel Müdürlüğü. (2024, 16 Eylül). *Netherlands: Government presents new asylum and migration rules*. European Commission. Erişim adresi: https://home-affairs.ec.europa.eu/news/netherlands-government-presents-new-asylum-and-migration-rules-2024-09-16_en
- Hollanda Göç ve Vatandaşlık İdaresi. (2025, 16 Nisan). *Hollanda'nın sığınmacı kabulleri*. 10 Aralık 2025 tarihinde erişildi. Erişim adresi: <https://ind.nl/en/asylum-procedures-in-the-netherlands>
- Hollanda Hükümeti Resmi Sitesi. (2025). *Hollanda göç politikaları*. 15 Aralık 2025 tarihinde erişildi. Erişim adresi: <https://www.government.nl/topics/immigration-to-the-netherlands/the-netherlands-immigration-policy>
- Hollanda Hükümeti Resmi Sitesi. (2025). *Hollanda iltica politikaları*. 10 Aralık 2025 tarihinde erişildi. Erişim adresi: <https://www.government.nl/topics/asylum-policy>
- Hollanda Hükümeti Resmi Sitesi. (2025). *Hollanda'ya entegrasyon*. 10 Kasım 2025 tarihinde erişildi. Erişim adresi: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/inburgeren-in-nederland>
- Hollanda İltica ve Göç Bakanlığı. (2025, 14 Kasım). *Eş için oturma izni*. 13 Aralık 2025 tarihinde erişildi. Erişim adresi: <https://ind.nl/en/residence-permits/family-and-partner/residence-permit-for-partner>
- Hollanda İltica ve Göç Bakanlığı. (2025). *İltica ve aile birleşimi: Son gelişmeler*. 15 Aralık 2025 tarihinde erişildi. Erişim adresi: <https://ind.nl/en/asylum-and-family-reunification-latest-developments>

- Hollanda Mülteciler Konseyi. (2023). *Sığınma prosedürleri ve aile birleşimi broşürleri*. 12 Aralık 2025 tarihinde erişildi. Erişim adresi: <https://www.vluchtelingenwerk.nl/nl/voorlichtingsfolders-over-de-asielprocedure>
- Hollanda Sosyal ve Kültürel Planlama Ofisi (SCP). (2025, 15 Ekim). *Kutuplaşma mı iyilik mi?: Seçim bizim*. 10 Kasım 2025 tarihinde erişildi. Erişim adresi: <https://www.scp.nl/actueel/nieuws/2025/10/15/column-scp-directeur-polarisatie-of-vriendelijkheid-de-keuze-is-aan-ons>
- Hollanda Sosyal ve Kültürel Planlama Ofisi. (2025). *Kendi entegrasyon planınızı oluşturun*. 10 Aralık 2025 tarihinde erişildi. Erişim adresi: <https://www.inburgeren.nl/wizard/stappenplan-nederlands/stappenplan-nederlands.jsp#>
- Kaya, A. (2017). *Avrupa'da popülist sağın yükselişi: Çeşitlilik ve birlik içerisinde kaybolmak*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları. Erişim adresi: <https://openaccess.bilgi.edu.tr/items/5f498532-9aab-4a4a-be8f-565ee632b95c>
- McSweeney, B. (1996). Identity and security: Buzan and the Copenhagen school. *Review of International Studies*, 22(1), 81-93.
- Mistri, A., Reja, M. S., & Das, B. (2025). *Migration studies*. London: Routledge. doi:10.4324/9781003586791
- Miş, N. (2011). Güvenlikleştirme teorisi ve siyasal olanın güvenlikleştirilmesi. *Akademik İncelemeler Dergisi*, 6(2), 345-381. Erişim adresi: <https://dergi-park.org.tr/en/download/article-file/17786>
- Özkan, Y. (2024, 14 Kasım). *Hollanda'da en katı sığınma ve göç planı açıklandı: Süresiz sığınma hakkı kalkıyor, aile birleşimi zorlaşıyor*. BBC News Türkçe. 14 Kasım 2025 tarihinde erişildi. Erişim adresi: <https://www.bbc.com/turkce/articles/c5y3y1kppylo>
- Özkan, Y. (2025, 12 Kasım). *Hollanda seçimlerinde sürpriz: Aşırı sağ kaybetti, liberaller zafer kazandı*. BBC News Türkçe. 12 Kasım 2025 tarihinde erişildi. Erişim adresi: <https://www.bbc.com/turkce/articles/crxxv102dqvo>
- Schierup, C. U., Hansen, P., & Castles, S. (2006). *Migration, citizenship, and the European welfare state: A European dilemma*. Oxford: Oxford University Press.
- Scholten, P. (2011). *Framing immigrant integration: Dutch research-policy dialogues in comparative perspective*. Amsterdam: Amsterdam University Press. 13 Kasım 2025 tarihinde erişildi. Erişim adresi: <https://library.oapen.org/bitstream/handle/20.500.12657/34619/391376.pdf>
- Schulte, A. (2025, 28 Temmuz). *The Netherlands: Immigration policy compliance guide for 2025*. Centuro Global. 8 Kasım 2025 tarihinde erişildi. Erişim adresi: <https://www.centuroglobal.com/article/netherlands-immigration-policy/>
- Şahin, G. (2016). *Küresel güvenlik ve NATO: Teori – aktör – tehdit – risk*. Ankara: Detay Yayıncılık.

- TÜBİTAK. (2025). Ötekileştirme. *TÜBİTAK Ansiklopedi*. 14 Aralık 2025 tarihinde erişildi. Erişim adresi: <https://ansiklopedi.tubitak.gov.tr/ansiklopedi/otekilesme>
- United Nations. (2020, 9 Kasım). *Global compact on migrationreview of theNetherlands*. 13 Kasım 2025 tarihinde erişildi. Erişim adresi: https://migrationnetwork.un.org/sites/g/files/tmzbd1416/files/docs/the_netherlands.pdf
- vanMeeteren, M.,van de Pol, S., Dekker, R., Engbersen, G., &Snel, E. (2013). DestinationNetherlands: History of immigrationandimmigrationpolicy in theNetherlands. J. Ho (Ed.), *Immigration, acculturation, socioeconomicchallenges, andculturalpsychology* (s. 113-170) içinde. New York, NY: Nova Publisher.

